

Spoštovani maturanti novomeške gimnazije, generacija 1950, razrednik profesor Marjan Dobovšek

Jože Gričar. Obletnica mature 1950, Gostišče Livada v Ljubljani, 24.09.2025

Hvala za ljubeznivo vabilo! Ob častitljivi obletnici Vaše mature Vam iskreno čestitam v imenu *Odbora maturanov za proslavitev 280. obletnice novomeške gimnazije*, ki bo v letu 2026. Čestitko izrekam v dogovoru s predsednikom *Odbora*, Mišotom Andrijaničem, ki danes ne more biti z nami, ker v Zadru zaključuje letošnje jadrnanje. Oba sva iz generacije maturanov 1960, 10 let za Vašo.

Kakšna imenitna obletnica, ki jo danes praznujete! Kot nam je znano, ste Vi najstarejša generacija, ki redno proslavlja obletnice mature novomeške gimnazije. Izmed Vaših sošolcev sem jih kar nekaj osebno poznal. Zelo dobro sem poznal tudi družino Hočevnar, ker so stanovali nasproti gimnazije, ker smo sodelovali pri tabornikih in ker je bila njihova mama, gospa Hočevnar, kuharica na taboru v Rabcu pri Labinu v Istri leta 1957, ko sem bil ekonom tabora in sva imenitno sodelovala. Starosta tabora je bil profesor Dobovšek.

Novomeška gimnazija je tisto, kar je Vaši in naši generaciji skupno. Ustanovila jo je cesarica Marija Terezija – prvo javno gimnazijo v habsburški monarhiji. Ustanovno listino je podpisala 8. avgusta 1746, tri mesece kasneje, 3. novembra pa je že bilo 66 dijakov v prvem razredu nove gimnazije. Novomeščani so bili pametni, pridni in spretni. Več o ustanovitvi gimnazije je mogoče prebrati v knjigi *Zgodovina Novega mesta. Ivan Vrhovec*, Matica Slovenska v Ljubljani, 1801, poglavje Gimnazija. V štiridesetih letih vladanja je Marija Terezija ustanovila samo deset javnih gimnazij, ki so bile razpršene po celi monarhiji. V njih so se šolali tudi bodoči učitelji, da je 6. decembra 1774 lahko uvedla splošno šolsko obveznost. Na novomeški gimnaziji so se šolali dijaki iz Kranjske, Primorske in Hrvaške, kar je razvidno iz seznamov maturanov v bogatem *Zborniku 225 let novomeške gimnazije 1746-1971*, ki ga je uredil profesor Milan Dodič in izdala Gimnazija v Novem mestu leta 1971. Takega zbornika nima nobena druga srednja šola v Sloveniji.

Skupno nam je tudi to, da je bil profesor Marjan Dobovšek Vaš razrednik in razrednik razreda »a« naše generacije 1960. Če sklepam po tem, kaj vse je nam dal v tistih letih, potem se lahko skupaj veselimo spomina na tega velikega človeka in profesorja.

Skupno nam je tudi to, kako se maturanti pripravljamo na proslavitev 280. obletnice novomeške gimnazije. Delamo medsebojno povezane spletne strani vseh generacij, na katerih bodo maturanti objavljali spomine, fotografije in povezave na njihove digitalizirane objave. To je nekaj novega in koristnega, nečesa takega še nismo imeli. Zahvala za to gre našim spoznanjem o tem, kaj pomeni internet in kaj pomenijo spletne strani. Objavljeni bodo podatki o aktivnih sošolkah in sošolcih vseh generacij, vključno z njihovim e-naslovom, kar bo omogočilo razširitev komunikacij. Kako smo bili veseli, ko je Vaš sošolec, Andrej Hočevnar sporočil, da ima pripravljeno gradivo o vseh Vaših obletnicah mature. To bo prispevek k ohranjanju in izrabljanju kulturne dediščine Novega mesta, katerega pomemben del je vse tisto, kar je povezano z delovanjem novomeške gimnazije. Velik del tega »delovanja« so tisoči maturanov in vse tisto, kar so naredili in še delajo.

V času pospešene uporabe orodij »umetne inteligence« je nujno zagotavljati, da so digitalizirani podatki na voljo na internetu. Če tega maturanti o svojem delu ne bomo zagotovili, potem podatkov na internetu ne bo. Z nobenim orodjem jih ne bo mogoče doseči, če bodo samo na papirju in v našem spominu. Ne bo mogoče vedeti, kaj vse so maturanti novomeške gimnazije naredili. To je del poslanstva vseh generacij maturanov, tudi Vaše in naše.

Z Mišotom Vam želiva zdravja in dobrega počutja, aktivnega sodelovanja in uspešnih priprav obletnic mature v jubilejnem letu 2026!